

KULTUR ANMELDELSER

ANBEFALT
Utgivelser og arrangementer vi liker.

UTSTILLING

Paralleller. Gustav Vigeland og hans samtidige. Antoine Bourdelle, Aristide Maillol, Constantin Meunier, Auguste Rodin. Vigelandmuseet, Oslo. Til 15. september.

Gustav Vigeland har fått besøk fra Europa i sommer. I anledning av det er 150 år siden Vigeland ble født, vises skulpturer av noen av hans samtidige i museet ved siden av skulpturparken på Frogner. Formgleden er avslappende, særlig i verken til skjønndetsdyrkeren Aristide Maillol, som overvinser nesten alle motforestillinger med å gjøre kvinners kropp til objekt for estetisk nytelse. Samtidig blir det mulig å se verket på nytt. Ved siden av Auguste Rodins monument over Balzac, der dikteren svoper seg pompøst inspirert i kappes sin, står Vigelands vesle portrettskulptur av Edvard Grieg, bare to nerver høy. Konposisjonen har hendene i frakkelommene og skotter skrått oppover. Hvorfor kan kanskje fuglesang?

Egon Møglid

EP
Isah sukkerpinen & hodepine (del 1) (Universal Music, 2019)

Alt nitten år gamle Isah fra Stavanger tar i blir til gull. Han var med på å løfte Karpes SAS PLUS/SAS PUSSEY til et karrieredydepunkt, og den uimotståelige singelen «HALLO» har allerede gjort 2019 til Isahs år. EP-en sukkerpinen & hodepine (del 1) bekrefter derfor mest det man har mistenkt en stund. Isah spiller i en egen divisjon. Minst tre av de fem låtene har et rått R&B i verdensklasse. Instinktivt melodisk, sødmefyllt utvidelbart og fremfor alt parusert og romantisk. «Snik ut om du ikke får lov», oppfordrer han kjæresten sin. Isah nekter seg ingenting, holdigvis, og veksler mellom siddis og engelisk i samme setning som var det ett språk. «Savage når me komme fra Ikea.» Nettopp. Er Isah et musikkalk geni? Kan-sjke. Bli med vår neste superstjerne? Definitivt.

Marlon Emanuelson

KUNST

Det absurde er det mest fascinerende

Gjenbruk og politisk engasjement preger Vestfossens utvalg av kunst fra det afrikanske kontinentet.

Duene kunstners
KUBATANA
Vestfossen Kunstlaboratorium
Til 22. september

På fasaden til Vestfossens nedlagte cellulosefabrikk ligger et knallgult draperi over tre etasjer. Det kan ligne et verk av El Anatsui (født 1944), ghaneeren som lager metalltepper av skruer og oppskåret blikk, og som i 2015 hadde en separatutstilling på Kunstbanken i Hamar. Landsmannen Serge Arakawa Clotey (født 1985) er nok inspirert av ham, men hos ham er plast materialet. De gule brikkene i draperiet er skåret ut av fritrylkekanner, som i Ghana ofte gjenbrukes til å frakte og oppbevare vann. Verket handler både om vannmangel og Vestens ekspansjon av soppel, som Clotey vil selge dyrt tilbake – i form av kunst.

Arets sommerutstilling på Vestfossen Kunstlaboratorium har fått navnet Kubatana, etter

ordet for «fellesskap» på shona-språket i Zimbabwe. Den norske London-galleristen Kristin Hjellegjerde er kurator, og har valgt ut 34 samtidskunstnere fra 19 afrikanske land. Ifølge henne er mye av dagens kunst fra det afrikanske kontinentet kjennetegnet av samarbeid og gjensidig støtte, som når Clotey skal ha fin hjelp av halve nabolaget for å skjære opp og hefte sammen plastbrikkene.

Også populærkultur kan resirkuleres og brukes til noe nytt.

Resirkulering. Å lage kunst av resirkulert soppel er en tydelig trend, som på utstillingen gjerne ledsages av en politisk undertone. Størst inntrykk gjør en serie tronstoler og masker av Goncalo Mabunda fra Mosambik, satt sammen av demonterte

våpen. Fra avstand ligner møblene tradisjonelle, lave sofaer og stoler i mørkt tre. På nært hold viser de seg å bestå av patronhylser, geværkølber og landminner, noe som skaper en sjokkerende effekt. Jeg har sjelden sett et sterkere anti-krigsuttrykk enn denne dekorative blandingen av brodd og aggresjon. Råmaterialet stammer fra en borgkrig som varte i nesten tyve år (1975-1992), gjennom hele kunstnerens barndom.

Også populærkultur kan resirkuleres og brukes til noe nytt, som i bildene til etiopiske Dawit Abebe. Han har fått fylle et helt rom på utstillingen, der de minste bildene er plassert bak gitter, som i en fengselcelle. Blikket er utstøtende, som i en gigantisk naken mann, med et gyllent firkantet foran skrinet. På det ene bærer han et fuglebein, på det andre ser han ned på to mindre figurer, som har overkroppene sperret inne i hvert sitt bur. Omkring dem står bitte små kjendiser, klippt ut av kalerte magasiner. Det er stjerner fra idrett og popmusikk, politikere og supermodeller: Macron og Mandela, Trump og Melania, prins Harry og en høygravid Meghan Markle. Med sine perfekte smil og fasader står de rundt løtterne på gigantmannen, men når man knapt til tærne.

Symbolikk. Tidligere måtte afrikanske samtidskunstnere ofte bosette seg i utlandet for å leve av kunsten. Slik er det i mindre grad nå, og de fleste på utstillingen bor og arbeider på det afrikanske kontinentet. Bevegelsen er relativt unge, født fra 1970-tallet og fremover, men det er også gitt plass til en eldre legende. Sært nitti år gamle Ibrahim El-Salabi (født 1930) fra Sudan var en foregangsfigur innen afrikansk modernisme. Han har jobbet for regjeringen, men også vært frapslet uten rettssak, og er i dag bosatt i Oxford. I Vestfossen viser han en stor og lys treskulptur under tittelen Meditation Tree, nærliggende å tolke som en variant

FOTO: ANDROU SARAGOU

Innebygd budskap: Er malerisen Amadou Saragous maleri Bare Tilra fra 2018 et bilde på vår hodeløse verden?

fra Kongo har malt et menneske i fjesnen på et annet, som i en klassisk Pietà-pose. Det utvilsomt er at de har bud som kretskort i datamaskiner, et fiffy symbol på digital avhengighet.

Globalisering. Noen norske institusjoner som har gått i beredelse for å vise frem det afrikanske kontinentet, er Kunstbanken på Hamar, Akershus Kunstcenter i Lillestrøm, og den

uavhengige kunstprodusenten Transcultural Arts Production (TRAP). Kubatana fremstår likevel som en begivenhet, med sitt varierte utvalg og mange yngre kunstnere, hvorav flere samtidig kan sees på Levs Venezia-biennale. Blant Kristin Hjellegjerdens utvalgte besøkter med Kubatana var å vise frem dagens mangfold, og utfordre publikums stereotypier omkring afrikansk

kunst. Bredden lykkes hun godt med å få frem, mens det er uklart hvilke forestillinger som utfordres. For meg var hovedtemaene ikke så uventede: Kolonialisme, migrasjon, miljøkrise, global handel og arbeidsutbytting, og identitet med vekt på queer-problematikk. Disse problemmerkene preger mye kunst for tiden, så det bør ikke overraske at de også finnes her.

Oda Blom